ОРЫС ФИЛОСОФИЯСЫ

Орыс философиясы деп XIX-XX ғасырлардағы орыс ойшылдарының философиялық концепцияларын айтады. Дәстүрлі түрде орыс философиясы Петр Чаадаевтың «Философиялық хаттар» атты еңбегінен басталады. Орыс философиясы негізгі екі бағытқа бөлінеді – славяншылдық және батысшылдық.

JCGRAFIKA.COM

Славяншылдық – XIX ғасырдағы орыс қоғамымен философиялық ойларының ұлттық бағыты болып келеді. Славяншылдық бағытының мақсаты – Ресей қоғамының православ дініне сүйеніп, саяси және мәдени бірігуі және дамуы. Славяншылдық бағыт батысшылдыққа қарсы негізделген. Славяншылдықты жақтаушылар Ресейдің Батыс Европадан ерекше тарихи дамуының өз жолы болатындығына сенді. Славяншылдықтың басты теориялық негіздемелері А. Хомяковтың «Ескі және жаңа жөнінде» атты мақаласында көрінісін табады.

- Батысшылдық – XIX ғасырдың ортасында қалыптасқан, Ресей тағдырының ерекшелігі мен өзгешелігін терістейтін, орыстың қоғамдық философиялық дүниетанымындағы бағыт. Батысшылдар Ресей халқының мәселесін тұрмыстық және қоғамдық саяси өмірі ерекшелігінің әлемдік тарихи дамуынан қалып қоюының салдары деп түсіндіреді. Батысшылдардың ойынша Ресейдің дамуы үшін ол Европаны қуып жетуі керек.

ЕУРОПАЛЫҚ ҮЛГІ БОЙЫНША, РЕСЕЙДІҢ ДАМУЫН НАСИХАТТАЙТЫН БАҒЫТ-БҰЛ БАТЫСШЫЛДЫҚ. БҰЛ БАҒЫТТЫҢ ӨКІЛДЕРІ: А.И. ГЕРЦЕН, Н.П.ОГАРЕВ, Н.Г. ЧЕРНЫШЕВСКИЙ, К.Д. КАВЕЛИН, Т.Н.ГРАНОВСКИЙ Т.Б. ОЙШЫЛДАР ЖАТАДЫ. БҰЛАР ШІРКЕУДІ СЫНАП, МАТЕРИАЛИЗМГЕ СҮЙЕНЕДІ.

- *Славянофильдік бағыттың негізін қалаушылар: А.С. Хомяков, И.В. Киреевский, К.С.Аскаков, Ю.С. Самариндер болды. Бұлар орыстың ерекше құтқарушылық идеясын негіздеді. Бұлар батысшылдарға қарсы шықты.*

1836 жылы «Телескоп» журналында басылып шығарылған П. Чаадаевтің «Философиялық қол жазбалары» орыс философиясының дамуына түрткі болды. Оны жақтаушылар Батысшылдық бағытын қолдаса, ал оны сынаушылар - славяншылдық бағытында болды. Чаадаев орыс философиясында екі түрлі басты идеяны ұстанды. Олар: Утопияның жүзеге асыру деген ұмтылыс және ұлттық ерекшелікті іздеу. Чаадаевтың ойынша: «Е[illegible] батысқа да шығысқа да жатпайм[illegible] өзгеше халықпыз».

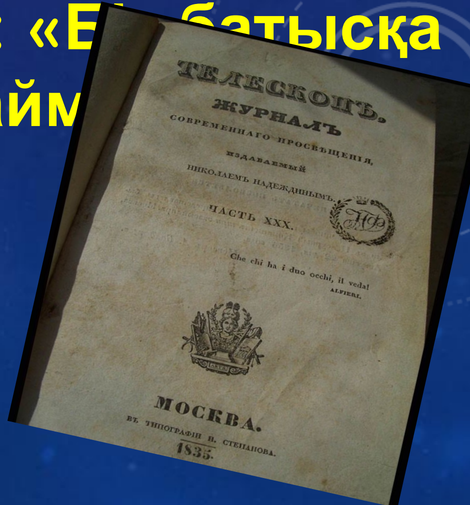

герценнің барлық философиялық тұжырымдарында табиғат пен адамның, материя мен сананың, индивид пен халықтың, жаратылыстану мен философияның, тарихи жағдайлар мен адам еркінің, тағы басқалар бірлігінде бейнеленетін жалпы бірлік идеясы көрініп тұрады.

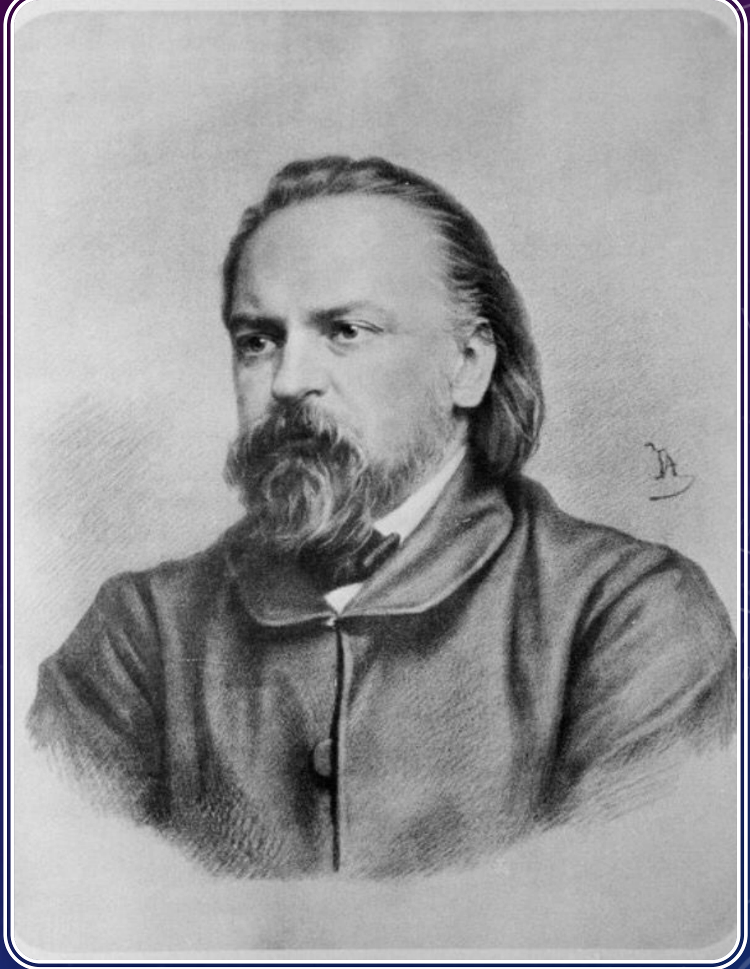

ГЕРЦЕН БОЛАШАҚ ҚОҒАМ СОЦИАЛИСТІК ИДЕАЛ МЕН ТЕКТЕС. ГЕРЦЕН ИДЕЯЛАРЫ ОРЫС ФИЛОСОФИЯСЫНЫҢ, РЕСЕЙДІҢ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ОЙЫНЫҢ ДАМУЫНА ЗОР ЫҚПАЛ ЕТТІ. СӨЙТІП, ОЛАР ХАЛЫҚШЫЛ (НАРОДНИЧЕСТВО) ИДЕОЛОГИЯНЫ ТУДЫРУШЫЛАРДЫҢ БІРІНЕ АЙНАЛДЫ.

ҒАЛЫМЫ. ОНЫҢ КӨЗҚАРАСТАРЫ ДІНИ СЕНІМ МЕН ҒЫЛЫМИ АҚИҚАТТАРДЫ ТҮЙІСТІРЕ ЗЕРТТЕУ ӘРЕКЕТІНІҢ МҮМКІН ЕМЕСТІГІН КӨРСЕТЕДІ. ОЛ МӘДЕНИЕТТІ ДІННЕН ШЫҒАРЫП, ҒЫЛЫМ МЕН ФИЛОСОФИЯ МҮМКІНДІКТЕРІ АРҚЫЛЫ ПРАВОСЛАВИЯЛЫҚ ҚАҒИДАЛАР ЖҮЙЕСІН САҚТАУҒА ТЫРЫСТЫ. НЕГІЗГІ ШЫҒАРМАЛАРЫ: «СЕНІМ АЗЫҒЫ ЖӘНЕ АҚИҚАТ ТҰЖЫРЫМЫ», «ПРАВОСЛАВИЯЛЫҚ ТЕОДИЦИЯНЫҢ ТӘЖІРИБЕСІ» ДЕГЕН ЕҢБЕКТЕРІ БАР.

ЧЕРНЫШЕВСКИЙ НИКОЛАЙ ГАВРИЛОВИЧ 1828-1889 Ж.Ж. АРАЛЫҒЫНДА ӨМІР СҮРГЕН. КЛАССИКАЛЫҚ ОРЫС ФИЛОСОФИЯНЫҢ ӨКІЛІ, СЫНШЫЛ УТОПИЯЛЫҚ СОЦИАЛИЗМНІҢ ТЕОРЕТИГІ. ОНЫҢ ЕҢБЕКТЕРІ «ПОЛОГ», «НЕ ІСТЕУ КЕРЕК?» ЖӘНЕ Т.Б. ШЫҒАРМАЛАРЫ БАР.

Словяндық бағыттың негізгі өкілдері:

А.С.Хомяков

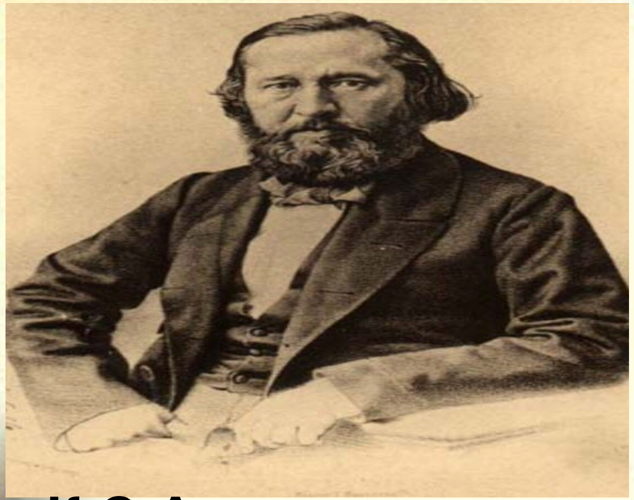

К.С.Аскаков

И.В.Киреевский

№	Орыс философтары	Ұстанған бағыты	Негізгі еңбектері